

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

VN/1985/2020-OKM-1.

Teollisuusliitto ry
Hakaniemenranta 1 A,
PL 107, 00531 Helsinki

Teollisuusliitto pitää myönteisenä hallituksen esitysluonnosta oppivelvollisuuslaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Viime vuosina koulutus on ollut suurten leikkausten kohteena, joten jo tästä syystä lakiesityksen vaatimana lisäresurssointi osaamiseen on erittäin tervetullut asia. Oppivelvollisuuden pidentäminen sekä toisen asteen maksuton opiskelu ovat myös lasten ja nuorten tasa-arvon näkökulmasta merkittäviä edistysaskeleita.

Uudistus on Marinin hallituksen keskeisin koulutuspoliittinen tavoite. Sen yhtenä tavoitteena olevan nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen on tärkeä asia ja siihen onkin kiinnitettävä runsaasti huomiota. On huomioitava, että arvioiden mukaan 25-vuotiaista suomalaisista noin 16 prosenttia on pelkän peruskoulun varassa. Vastaavasti pelkän peruskoulun suorittaneista 25-vuotiaista noin 40 prosenttia on kokonaan koulutuksen ja työelämän ulkopuolella. Koulutus ei ole vahvasti yhteydessä vain työllistymiseen, vaan koulutus korreloi yhteiskunnalliseen osallisuuteen, yksilön terveyteen ja elämäntyytyväisyyteen.

Oppivelvollisuus nojaa Suomessa sivistykselliseen ihmiskäsitykseen. Sivistykseen kuuluva laaja-alaisuus on osoittautunut vahvaksi voimavaraksi erilaisissa muutoksissa. Siksi oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä on katsottava, että opetussuunnitelmissa toteutuu lasten ja nuorten oikeus laaja-alaisiin opintoihin. On selvää, että perustaitoihin panostaminen ja toisen asteen tutkinnon suorittaminen vaikuttavat merkittävästi työelämässä ja yhteiskunnassa laajemminkin pärjäämiseen. Hyvät perustaidot antavat pohjaa niiden täydentämiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

Teollisuusliitto pitää myönteisenä uudistuksen tavoitetta, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa vähintään toisen asteen koulutuksen tai tutkinnon. Koulutustason nosto on työelämän ja työnantajien näkökulmasta merkittävä tekijä, jolla on vaikutusta myös kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän pärjäämiseen tulevaisuudessa. Onnistuakseen tämä vaatii entistä laajempaa ja monipuolisempaa alueellista yhteistyötä

koulutuksen järjestäjien ja työelämän välillä. Uudistuksella Suomi parantaa kansainvälistä kilpailukykyään panostamalla osaamistason nostamiseen. Tässä yhteydessä on syytä huomioida maamme demografinen kehitys ja se, että osaavasta työvoimasta tulee olemaan pulaa tulevaisuudessa. Oppivelvollisuusiän nostolla on myönteinen vaikutus myös osaamisvajeen paikkaamiseen. Laki oppivelvollisuuden laajentamisesta on myös tärkeä signaali koulutuksenjärjestäjille siitä, että koulutukseen osoitetut varat on myös käytettävä koulutukseen.

Teollisuusliitto kannattaa lakiesityksessä olevaa kahden vuoden opintojen maksuttomuuden siirtymäaika 18 vuodesta 20 vuoteen, jos opinnot ovat lainperusteluissa olevista syistä siirtyneet.

On myös huomioitava, että aikuisväestössä on runsaasti henkilöitä, joilta puuttuu toisen asteen tutkinto. Perusteltua on, että heidän osaltaan opintojen maksuttomuutta tarkasteltaisiin uudelleen.

Hallituksen esityksen tavoitteena on myös vähentää koulupudokkaiden määrää. Tavoite on luonnollisesti kannatettava ja oppivelvollisuusiän pidentäminen todennäköisesti vähentää opintojen keskeyttäneiden määrää Suomessa. Koulupudokkaiden määrän vähentymisellä on myös yhteiskunnallista ja sosiaalipoliittista merkitystä mm. sillä, että yhteiskunnasta syrjäytyneiden määrä vähenee.

Teollisuusliitto katsoo myös, että ns. nivelvaiheeseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tässä on huomioitava nuorten erilaiset opinpolut ja taustat. Nivelvaihe on haastava, koska juuri siinä vaiheessa on vaara opinnoista putoamiseen. Tässä oppilaitoksen ja kodin välinen yhteistyö korostuu merkittävästi. Opinto-ohjauksen resursseista on huolehdittava, jotta lasten ja nuorten osallisuutta omaan kasvuun, kehitykseen ja koulutukseen voidaan vahvistaa. Oppilaanohjauksen ja tukitoimien riittävyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Teollisuusliiton mielestä on myönteistä, että perinteisen koulumuotoisen toisen asteen rinnalle nostetaan esimerkiksi kymppiluokat, kansanopistot, työpajatoiminta, kuntoutus ja erilaiset valmentavat koulutukset.

Ammatillisessa koulutuksessa on huolehdittava nuorille tärkeästä ja merkityksellisestä lähiopetuksen säännönmukaisuudesta ja riittävydestä. Opintopolkujen monipuolisuus on uudistuksen yksi kannatettava tavoite. Ammatillinen koulutus on syytä nähdä myös laaja-alaisena koulutusmuotona, joka antaa nuorelle mahdollisuuden opiskella uusia ammatillisia tietoja ja taitoja. Samalla on pidettävä mielessä, että ammatillinen koulutus on yksi tie ylempiin opintoihin, kuten ammatti- ja muihin korkeakouluihin.

Teollisuusliitto näkee, että onnistuessaan oppivelvollisuuden laajentaminen lisää työllisyyttä ja vahvistaa Suomen demokratiakehitystä edistämällä aktiivista kansalaisuutta.'

Lausunnon keskeinen sisältö

Teollisuusliitto suhtautuu myönteisesti hallituksen esitykseen oppivelvollisuuden laajentamiseen. Toisen asteen maksuton opiskelu on tärkeää tasa-arvon näkökulmasta. Lisäksi toteutuessaan uudistus tulee vähentämään syrjäytymistä.

Uudistus myös nostaa osaamistasoa ja toimii osaltaan vastauksena tulevaisuudessa työelämän tarpeisiin sekä osaavan työvoiman saamiseen. Perustaitoihin panostaminen ja toisen asteen tutkinnon suorittaminen vaikuttavat merkittävästi työelämässä ja yhteiskunnassa laajemminkin pärjäämiseen. Hyvät perustaidot antavat pohjaa niiden täydentämiselle ja elinikäiselle oppimiselle.

Teollisuusliitto näkee, että koulutustason nosto on työelämän ja työnantajien näkökulmasta merkittävä tekijä, jolla on vaikutusta myös kilpailukykyyn ja elinkeinoelämän pärjäämiseen tulevaisuudessa. Teollisuusliitto pitää myönteisenä uudistuksen tavoitetta, että jokainen perusopetuksen päättävä nuori suorittaa vähintään toisen asteen koulutuksen tai tutkinnon.

15.6.2020

Riku Aalto

Puheenjohtaja